

sud hi ha sengles finestres geminades. Es creu que la data de l'edificació del campanar és una mica posterior a la de la resta de l'església, que és de l'XI.

El temple va ser consagrat l'any 1024 pel bisbe d'Urgell. De bon començament era dedicat a Santa Maria i posteriorment a Sant Julià, fins avui. Va perdre la condició de parròquia a causa del despoblament. Actualment és sufragània de l'església de la Colònia Valls.

SANTUARI DE LA MARE DE DéU DE COANER (SANT MATEU DE BAGES)

És a uns 300 metres en línia recta del conjunt del castell de Coaner i l'església de Sant Julià, en un lloc elevat. Es va edificar l'any 1654. L'edifici no té cap tret rellevant, amb planta rectangular amb teulada de dues vessants, amb un cos petit adossat a un cantó mentre a l'altra hi ha el cemen-

SANTUARI DE COANER. Llinda del portal amb l'any de l'edificació: 1654.

tiri. Damunt la façana principal hi ha un campanar d'espadanya doble.

És força interessant el retaule barroc que es conserva a l'interior. El construí Segimon Pujol de Gurb l'any 1716. S'hi representen escenes de la vida de Jesús i de la Mare de Déu. La decoració és feta amb diversos colors, amb motius, florals, vegetals i sanefes, alguns cops sobre fons daurat.

Segons la tradició es va erigir per recordar la troballa de la Mare de Déu al peu del torrent que hi ha a prop. Al centre del retaule s'hi col·loca, actualment per l'aplec, la imatge de la Verge de Coaner, una talla romànica del segle XIII que per motius de seguretat és, durant l'any a l'església del Sagrat Cor de Valls de Torruella. A la comarca hi ha aquesta dita popular: *La Mare de Déu de Coaner tothom l'anomena i ningú sap on és*.

Recopilació i fotos: Lluís Fernàndez

BIBLIOGRAFIA

Conjunt Monumental de Coaner. Ajuntament de Sant Mateu de Bages.

PUJADES I CABALLERIA, Josep. "Restauració de la torre del castell de Coaner". Any 2001.

Catalunya Romànica, vol. XI El Bages, p. 461-469.

Guies de la Catalunya Romànica, vol XVIII, El Bages, p. 179-181.

AGRAÏMENTS

Francesc Villegas i Carme Puig, per la seva col·laboració en la revisió dels textos.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 121

18 de novembre de 2012

BAGES

CASTELL DE COANER (SANT MATEU DE BAGES)

Dins del terme municipal de Sant Mateu de Bages, i molt proper a Súria, hi ha el lloc de masos dispersos de Coaner, amb una població de 25 habitants, centrat per la torre circular i l'església de Sant Julià, testimonis de l'antic castell medieval. També hi ha, entre l'un i l'altre, la masia de can Serra, una construcció posterior i algunes altres restes del castell.

CASTELL DE COANER. Torre, masia de Can Serra i església de Sant Julià.

La torre és de planta circular, molt esvelta (16,40 m) i coronada amb merlets. Té baixos, dos pisos i un terrat. Els dos pisos se sostenen per mitjà d'un arc cada un. S'hi accedia a través d'una porta de dimensions reduïdes a l'alçada del primer pis i encarada a llevant. També es poden veure a l'exterior dels murs diferents forats. Uns podrien ser de la bastida de quan es va construir la torre però els altres que havien de ser d'estructures del castell fetes de fusta. Actualment, al peu, hi ha una mena d'esglauonat circular, força alt i lleig, al nostre parer, que s'hi va adossar l'any 1999 quan es va restaurar, per tal de consolidar el peu i el coster.

Al mateix nivell de la porta, a l'interior, hi ha una sèrie de grafits gravats a l'arrebossat, que ocupen una bona extensió de paret. Tracten dos temes diferents. Un correspon a la representació d'anims però l'altre és força singular perquè representen escenes de batalles navals, amb detalls significatius de vaixells de vela llatina, triangular, rem, etc. que han permès de datar-les a la primera del segle XIV. Un paral·lelisme el tindríem als grafits de Castellfollit Riubregós, encara que amb diferent temàtica.

El castell, que era dins del comtat de Berga, defensava la part baixa de la vall de la riera de Coaner. És documentat amb el nom de Quovece Negro, d'ençà de l'any 960 i era sota el domini del comtat de Cerdanya. Posteriorment passà als de Barcelona, amb Berenguer III i IV.

SANT JULIÀ DE COANER (SANT MATEU DE BAGES)

Com hem dit abans és troba situada dins del recinte de l'antic castell de Coaner, a poca distància de la torre circular de la qual hem parlat.

És un edifici de planta basilical amb les tres naus cobertes amb voltes de canó, reforçades per dos arcs torals cadascuna. Són capçades per un absis i dues absidioles, de planta circular ultrapassada i finestres centrades de

SANT JULIÀ DE COANER. Detall de l'absis central.

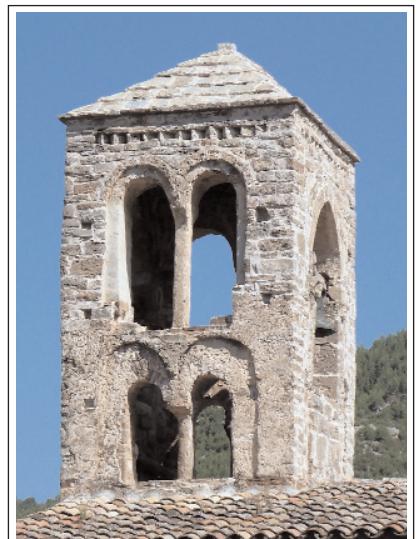

SANT JULIÀ DE COANER. Al fons sobreix la torre del castell.

doble esqueixada. Entre les naus hi ha dos arcs formers separats per pilars. El paviment és empedrat amb lloses ben tallades, de mides irregulars. Un graó separa el presbiteri de la nau. Es conserven a l'interior tres ares de pedra que correspondrien als altars dels tres absis.

La porta principal es va obrir l'any 1573 a la façana de migdia, en una posició una mica desplaçada de l'original, com es pot observar a cop d'ull. Tant les façanes com els absis són decorats amb arcuacions cegues i bandes llombardes, amb la particularitat que les de la façana són a una alçada inusual, molt per sota del ràfec. L'absis central disposa, a més, de nou finestres cegues, situades dins de les respectives arcuacions. Al centre del mur de ponent hi ha una finestra en forma de creu.

El campanar edificat damunt de la nau central, amb planta quadrada i de torre, té dos pisos i una coberta de lloses, a quatre vessants. Als costats nord i

SANT JULIÀ DE COANER. Campanar.